

Työryhmän kokous 4.12.2018

Aika 4.12.2018, klo 9.00-12.00
Paikka Työ- ja elinkeinoministeriö,
Aleksanterinkatu 4-10, nh. Keino

Jäsenet	Nimi	Läsnä	Poissa
	Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi (puheenjohtaja)	X	
	Pelastusylitarkastaja Veli-Pekka Hautamäki	X	
	Ylitarkastaja Björn Johansson	X	
	Johtava asiantuntija Sanna-Mari Karjalainen	X	
	Ryhmäpäällikkö Markus Kauppinen	X	
	Ylitarkastaja Karoliina Meurman	X	
	Yli-insinööri Jaana Rajakko	X	

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

Edellisen kokouksen pöytäkirja on vielä keskeneräinen ja sitä ei ole toimitettu työryhmän jäsenille.

2. Käsisammuttimien vaatimukset

Vaatimukset käsisammuttimille tulevat sekä painelaitesäädöksistä että pelastustoimen laitelain sääntelystä. Painelaitedirektiivi (2014/68/EU) on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä painelaitelaila (1144/2016) ja valtioneuvoston asetuksella painelaitteista (1548/2016). Lisäksi kansallisessa sääntelyssä viitataan suoraan painelaitedirektiiviin, koska direktiivin liitteitä ei ole sisällytetty kansallisiin säädöksiin.

Painelaitteena käsisammuttimissa on noudatettava painelaitesäädöksiä. Painelaitesäädöksistä tulevat mm. tuotteen CE –merkintävaatimus ja siitä johtuva vaatimustenmukaisuusvakuutus, vaatimus käyttää ilmoitettua laitosta painelaitteen määräaikaistarkastuksissa sekä vaatimus ilmoittaa paineastian valmistaja ja valmistusvuosi. Niin ikään käsisammuttimissa tarralla korvatut käyttö- ja huolto-ohjeet perustuvat painelaitesääntelyn vaatimuksiin.

Pöytäkirja

SM192737

31.01.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

Nykyisessä käsisammutinasetuksessa (790/2001) on informatiivinen säännös käsisammuttimen vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta painelaitteena. Vastaava informatiivinen säännös voitaisiin nostaa myös laitelakiin, suhde painelaitesäännöksiin on vähintään selitettävä perusteluissa.

Käsisammuttimien käyttö- ja sammutusominaisuuksien vaatimusten osalta on käsisammutinasetuksessa viitattu standardeihin. Tällä hetkellä käsisammuttimilta vaaditaan käytännössä standardin EN 3 -7 täyttymistä. Standardi EN 3-7 on harmonisoitu painelaitedirektiivin kautta, mutta painelaitedirektiivi ei kuitenkaan pakota käyttämään standardia eli standardi ei ole painelaitteen CE –merkinnän edellytys.

Säädöksissä ei haluta viitata suoraan standardiin, joten laitelakiin tai mahdolliseen asetukseen olisi nostettava keskeiset vaatimukset standardista esim. vaatimus käsisammuttimen sammutuskyvystä, punaisesta väristä tai merkinnöistä. Tarkoituksena ei ole nostaa kaikkia standardin tuotevaatimuksia säädöksiin, vaan esimerkiksi olennaiselle lakitason tuoteryhmävaatimuksella voisi olla tarkempi vastinpari asetustasolla. Tämä vaatii, että asetuksenantovaltuutus on yksilöity lakitasolla

Kuluttajaturvallisuuslain (920/2011) 11 §:ssä on lueteltu, miten viranomainen arvio tuotteen turvallisuutta ja käyttötarkoitukseen soveltuvuutta. Tuotteiden markkinavalvonnassa listaus ei kuitenkaan ole poissulkeva eli jos tuote aiheuttaa vaaraa, voi valvontaviranomainen kuitenkin antaa kiellon tai määräyksen. Myös sähköturvallisuuslaissa (1135/2016) on vaatimus, ettei tuote saa aiheuttaa vaaraa.

2.1 Toiminnalliset ominaisuudet ja merkinnät

Tuotevaatimusten osalta oletetaan, että tuote toimii oletetulla tavalla. Esimerkiksi sammutuspeitteen ja käsisammuttimen oletetaan sammuttavan.

Palovaroittimien, sammutuspeitteiden ja käsisammuttimien eli kuluttajille suunnattujen tuotteiden osalta tulisi olla aika selkeää, mitä ominaisuuksia tuotteelta edellytetään. Tuotteen ulkonäkö voi poiketa riippuen siitä, myydäänkö tuotetta suoraan kuluttajille vai ammattilaisille. Tuotteen toiminnalliset vaatimukset ja merkinnät eivät kuitenkaan voi poiketa toisistaan.

Henkilösuojaimien sääntelyssä jaotellaan tuotteet kuluttajakäyttöön ja ammattilaiskäyttöön tarkoitettuihin tuotteisiin. Sammutuspeitteiden osalta toteutuu jako hieman vastaavasti, kun julkisissa tiloissa ja työpaikatiloissa sammutuspeitteen on oltava tunnistettava sammutuspeitteeksi esim. värin suhteen.

Laitelain kautta voidaan kohdentaa tuotevaatimuksia ainoastaan tuotteen valmistajalle. Osa tuotteen ominaisuuksista on kuitenkin riippuvaisia tuotteen sijoittamisesta. Esimerkiksi käsisammuttimen käyttölämpötila tulee merkitä tuotteeseen, jotta käsisammuttimen hankkija osaa valita sopivan tuotteen.

2.2 Tarkastaminen ja huolto

Painelaitesääntelystä tulevan määräaikaistarkastusvelvoitteen ajankohta ja välin sääntely on ainoana aiheuttanut kysymyksiä. Painelaitelaissa on kansallisesti säädetty, että kaikille käsisammuttimille on tehtävä määräaikaistarkastus 10 vuoden jälkeen. Määräaikaistarkastuksen sääntely perustuu vanhaan käytäntöön ja teknisesti tässä saattaisi olla varaa sääntelyn keventämiseen. Sääntelyn vaihtoehtoja saattaisivat olla esim. pakollinen

Pöytäkirja

SM192737

31.01.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

määräaikaistarkastus jonkin kokorajan ylittävälle käsisammuttimille tai pakollisuus ainoastaan hiilidioksidisammuttimille, käsisammuttimien enimmäiskäyttöiästä säätäminen, määräaikaistarkastuksen korvaaminen asiallisella huollolla jne. Paineettomia käsisammuttimia ei tarvitse tarkastaa määräajoin.

Koska käsisammuttimien jauheita ja nesteitä on hyvin monenlaisia, olisi tuotevaatimuksissa hyvä olla jotain viitteitä ylläpitovaatimuksiin. Viittaaminen kuljetettävien painelaitteiden säätelyyn on kansallista.

Käsisammuttimen huollon ja tarkastamisen sisällöstä ja määräväleistä on tarve säätää jatkossakin. Nestesammuttimien osalta nykyisen säätelyn mukainen tarkastus- ja huoltosykli eivät ole yhteensopivia. Arvioiden mukaan nestesammuttimet ovat kehittyneet niin, ettei niitä välttämättä tarvitsisi huoltaa viiden vuoden välein.

Lähtökohtaisesti käsisammutinliikkeen tulisi noudattaa käsisammuttimen valmistajan tarkastus- ja huolto-ohjeita. Ilmeisesti tarvitaan jonkinlaista turvasäännöstä, jos valmistajan ohjeita ei ole tiedossa tai saatavilla. Jos käsisammuttimen säiliön sisäpuoleinen kumikalvo tai sammuteaine edellyttää tiheämpää huoltoa, on valmistajan ilmoitettava lyhyemmästä huoltovälistä. Toisaalta säätelyn olisi hyvä mahdollistaa kilpailu tuotteen huoltovapaudella ja siten edistää jatkuvaa tuotekehitystä.

Tarkastus- ja huoltotyön sisällöstä eli siitä, mitä toimenpiteitä tarkastuksessa pitää vähintään tehdä, tulee säätää nykyistä tarkemmin. Tarkastuksessa on tavoitteena varmistaa, että käsisammutin on toimintakunnossa. Käytännössä tarkastuksessa tarkastetaan säiliön ulkoinen kunto, sammutteen juoksevuus (jauhe ei ole paakkuuntunut) ja se, että säiliössä on painetta. Jotta voidaan edellyttää, että työn voi tehdä ainoastaan käsisammutinliike, tulee työn tekemisen vaatia ammattitaitoa.

Kuluttajalla on oletettava, että tarkastuksessa ja huollossa tehdään vain tarpeellisia asioita. Esimerkiksi painelaitelain luvussa 9 on säädetty, mitä määräaikaistarkastuksen tulee sisältää. Tarkastusten määräväleistä on tällä hetkellä säädetty SM:n asetuksessa.

Huolto paikan nykyisen säätelyn perustana on, että jauheen täyttäminen ja paineistaminen on tehtävä eri tiloissa. Jos jauhetta pääsee tiivisteiden väliin, ei käsisammutin pidä välttämättä painetta. Tarkastusautoina käytetään jo rekkoja, joissa on hyvät ja lämmitetyt tilat.

Edelleen on syytä edellyttää tarkastustarran liimaamista käsisammuttimeen. Tarkastustarrasta tulee käydä ilmi tarkastuksen ajankohta ja seuraava tarkastus sekä tarkastuksen tehneen liikkeen nimi. Välttämättä tieto liikkeen osoitteesta tai työn tehneen henkilön nimikirjoitus eivät ole tarpeellisia.

Käsisammutinliikkeen vaatimukset on tarkoitus mukauttaa ja yhdenmukaistaa muiden Tukesin käsittelemien liikeilmoitusten suhteen esim. liikkeiden voimassaoloilmoitusten ja verojäätodistusten edellyttäminen sekä vastuuhenkilön pätevyystodistuksen uusiminen. Tarkastettujen ja huollettujen käsisammuttimien luettelointivelvoite poistetaan. Käsisammutin on määriteltävä siitä näkökulmasta, että määritelmä rajaa tarkastettavat käsisammuttimet (20 kg rajaus tulee standardista).

Käsisammutinliikkeiden vaatimuksista tulee säätää nykyistä tarkemmin lakitasolla. Tutkinnon suorittamisen ja Tukesin pätevyystodistuksen

hakemiselle on syytä asettaa määräaika, esim. tutkinnon on sähköpuolella voimassa viisi vuotta. Tukesissa on linjattu hyväksytyjen liikkeiden osalta, että noudatetaan viiden vuoden määräaikaa ja tämän lisäksi on oltava työkokemusta alalta.

Asennus- ja käsisammutinliikkeiden vastuuhenkilön pätevyyden toteamisessa käytetään yleisesti termiä tutkinto, vaikka laitelaissa terminä on käytetty koetta. Termi tutkinto viittaa vahvasti ammattitutkintoon, joten pätevyyskoe voisi olla parempi termi tähän yhteyteen.

Muiden maiden sääntelystä ei ole löytynyt käsisammuttimille soveltuvaa sääntelymallia.

3. Laitelaki ja asetukset, yhteenveto muutostarpeista

Laitelain muutostarpeita on niin paljon, että koko laki joudutaan uudistamaan. Kuitenkaan ei ole tullut esille, että nykyisen laitelain soveltamisalaa olisi tarve laajentaa tai tehdä nykyistä yksityiskohtaisempaa sääntelyä. Soveltamisala on kuitenkin syytä kirjoittaa toisella tavalla. Eri tuoteryhmien olennaisimmat tuotevaatimukset olisi hyvä nostaa lakitasolle, jolloin ei välttämättä tarvittaisi niin montaa tuoteasetusta.

3.1 Soveltaminen Ahvenanmaalla

Ahvenanmaan erityisasema on huomioitava sääntelyssä, koska tietyt vaatimukset kuten rakennustuotteiden tuotevaatimukset pohjautuvat EU-sääntelyyn. Laitteistojen osalta Tukesin hyväksymät tarkastuslaitokset toimivat myös Ahvenanmaalla. Maantieteellisestä asemasta johtuen laivaliikenne tuo erikoispiirteitä: laivoissa paljon käsisammuttimia ja sammutuslaitteistoja sekä paloilmoittimien asennuksia tekevät sekä suomalaiset että ruotsalaiset liikkeet ja tarkastuslaitokset.

Laitelaissa säädetyt asiat kuuluvat Ahvenanmaan sääntelyvaltaan. Tämä tarkoittaa, että maakunnassa voidaan itse arvioida ja päättää, sovelletaanko maakunnassa laitelakia vai säätävätkö asiasta itse omalla sääntelyllä. Esimerkiksi käsisammutinhuoltoliikkeiden osalta Ahvenanmaalla on oma sääntelynsä, joka aika pitkälti vastaa valtakunnan sääntelyä. Tukesin sijasta liike- ja vastuuhenkilöilmoitukset tehdään Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle (Ålands landskapsregering).

Kylmälaiteliikkeiden osalta Tukes hoitaa rekisteröinnin ja pätevyyksien myöntämisen. Ahvenanmaan maakunta hoitaa liikkeiden valvonnan.

Vielä on selvitettävä, sovelletaanko laitteistojen asennustöissä Suomen vaatimustasoa.

3.2 Jakautunut tuotesääntely

Laitelaissa on kolmenlaista tuotesääntelyä:

- 1) rakennustuotteita, joihin sovelletaan EU:n rakennustuoteasetusta esim. palovaroitin ja laitteistojen komponentit
- 2) muita rakennustuotteita mm. väestönsuojalaitteet
- 3) muita tuotteita esim. sammutuspeite, häikäryöruutu ja käsisammutin, joka on samalla painelaite

Pöytäkirja

SM192737

31.01.2019

00.00.01.00.00

SMDno-2017-2100

Markkinavalvontalaki (1137/2016) on tarkoitettu horisontaaliseksi yleislaiksi. Sääntelyn vaihtoehtoina ovat mm. kokonaan markkinavalvontalakiin viittaaminen, pelastustoimen laitteiden lisääminen markkinavalvontalain soveltamisalaan, viittaaminen laitelaissa tietyiltä osin markkinavalvontalakiin tai kopioimalla markkinavaltalain sääntelyä laitelain sisään.

Rakennustuotteiden tuotehyväksyntälain soveltaminen voisi tulla kyseeseen ainoastaan niille rakennustuotteille, joihin ei sovelleta EU:n rakennustuoteasetusta. YM on laittanut viime aikoina monta tuotehyväksyntäasetusta lausunnolle. Jokaisesta tuotteesta on laadittu kaksi erillistä asetusta eli tämä on varsin työläs menettely.

Tuotevaatimuksista tulee säätää vähintään tuoteryhmittäin. Tuotteen merkinnät vaikuttavat tuotteen hankkimiseen ja käyttöön, joten merkinnöistä ja tuotteen mukana toimitettavista tiedoista on säädettävä myös varsin yksityiskohtaisesti.

Suurin osa pelastustoimen laitteista on myös EU:n rakennustuoteasetuksen soveltamisalaa. EU-sääntely antaa hyvin vähän liikkumisvaraa kansalliselle tuotesääntelylle. YM:n mukaan tuotestandardien sisältämistä suoritustasoista voidaan säätää kansallisesti. Suoritustasot kuitenkin kohdistuvat yleensä tuotteen käyttämiseen, joten voidaanko niistä ollenkaan säätää tuotevaatimuksena laitelain kautta vai pitäisikö sääntely toteuttaa pelastuslain tai rakentamismääräysten kautta.

Laitteistojen osalta on mietittävä sääntelyn tarkoituksenmukaisuus esim. asuntospriklerilaitteistot pitää suunnitella ja asentaa asianmukaisesti, mutta välttämättä laitteistoille ei tule kaikkia tarkastuslaitostarkastusvelvoitteita.

3.3 Muita muutostarpeita

Eduskunnalle tullaan antamaan esitys laiksi julkisen hallinnon tiedonhallinnasta. Tuleva sääntely tulee ottaa huomioon mm. rekistereiden sääntelyssä.

Lisäksi on pohdittava, tarvitseeko säätää SM:lle jonkinlaista ohjausrooli ottaen huomioon TUKES –laki. TEM:n sääntelyssä on ministeriölle säädetty ohjausrooli. Ohjausrooli ei kuitenkaan tarkoita sitä, että TEM:llä olisi oikeus puuttua Tukesissa tehtävään päätökseen tai sen sisältöön.

Pelastusviranomaisen -termi on muutettava maakunnan pelastusviranomaiseksi.

Tietojen saaminen on turvattava sääntelyllä. Muutoksenhakuun ja valituslupaan liittyvä sääntely on tarkistettava sen mukaiseksi, miten oikeudenkäyntiä hallintoasioissa koskeva lakiehdotus (HE 29/2018) etenee.

4. Työsuunnitelma ja seuraavat kokoukset

Työryhmän seuraavat kokoukset ovat aina klo 9-12 seuraavasti: 15.1.2019, 30.1.2019, 13.2.2019, 26.2.2019.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen ja toivotti hyvää joulun odotusta.

Pöytäkirja

SM192737

00.00.01.00.00

31.01.2019

SMDno-2017-2100

Neuvotteleva virkamies, puheenjohtaja

Kirsi Rajaniemi

Yli-insinööri

Jaana Rajakko

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Sisäministeriö 31.01.2019 klo 11:53. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi
todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Työryhmän jäsenet

Tiedoksi

Valtioneuvoston hankeikkuna